

Előfizetési árak:

Egész évre frt 10.—
Félévre „ 5.—
Negyedévre „ 2.50
Egy hóra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
Vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség
és
Kiadóhivatal:
Főplaccz, a városháza
szemben.

Hirdetések a legmér-
sékeltebb árszámítás
mellett.

A SZABADELVUPÁRT KOZLÖNYE.

Szomorú tünetek.

Debreczen, október 4.

[K—cz.] Ezelőtt hat esztendővel előállott csendes magányából egy nagylelkű férfi, névszerint Semsey Andor és egyszázezer forint pályadíjat tűzve ki tiz munkára, egyidejűleg lelkes szavakban hívta fel a tudós világot a nemes versenyre.

A pályázatok határideje immár lejárt, de a beérkezett munkák száma sehogy sincs arányban azzal a nagylelkűséggel, melyet Semsey Andor a tudományok oltárára áldozatul hozott.

A tiz pályázat közül hat tökéletesen meddő maradt és csak négy kérdésre érkezett be nagyon is korlátozott számú munkalat.

E megdöbbenően csekély szám csakugyan igazolja azon állítást, melynek Brunetiére Ferdinand, a francia tudományosság emez első rendű szelleme kifejezést adott a tudomány csődjéről szóló brossúrájában.

Mert valóban elszomorító jelenség az, hogy a nagy Magyarországon nem akadt legalább tiz olyan ember, ki részint a tudomány szomjától indítatva, részint a tízezer forint pályadíj által kecsegtetve legalább kísérletet tett volna arra nézve, hogy tudományos képzettségünket a millenium alkalmával szembezőkően dokumentálta volna.

Vagy talán már nincsenek tudósok Magyarországon, kik tudásuk gyümölcsét áldozatul hoznák a közművelődés oltárára, vagy annyira megfogyott volna már a munkakedv, hogy szegényes viszonyaink közepett ugyszólván

páratlanul álló tízezer forintos pályadíjjal sem képesek már a csüggedés boruját elüzni azok lelkéről, kiknek esze, tehetsége és tudományszeretete fényt és a külföld előtt tiszteletet, elismerést szerezhetne a magyar hazának és a hazai tudományosságának?

Igazi tespedés szállta meg a tudományos embereket mostanság, mert másként nem történhetett volna az meg, bármiképpen tekintjük is a dolgot, — hogy tiz dúsán dotált pályamunkára csak négy dolgozat érkezék be.

És ez az elszomorító valóság megérdemli azt, hogy annak okát egy kissé mélyebben keressük, már előzetesen is jelezve azt, ezen meddőségnek, vagy a Brunetiére szavait idézve, ezen *csődnek* okai első sorban azok, akik Magyarországon az irodalmi sréberséget meghonosították úgy, hogy a valódi tudósokat egészen elkedvetlenítették a munkától.

Mert valamint a társadalmi életben, úgy a tudományok oszlopos csarnokába is beférkőzött a klikk rendszer, melynek hősei a maguk embereit az egekig emelik sokszor méltatlanul, míg azokat, kik nem orditoznak az orosz-lánokkal terrorizálják és leszólják magyárosan szólva: a sárga földig, csak azért, mert félnek a világosságtól.

Ezek a magukat tudósoknak vélt nagyhangu, de kis kaliberű emberek azután nem azt nézik, hogy a tudományt a tudományért műveljék, hanem pénzért irnak, csengő aranyokért dolgoznak, és kakukok módjára becsempészik a más

szellemi kincseit kiollózott munkájukba. Sivár kenyérhajszára aljasul az ilyen képzelősködő és képzelt nagyságok kezében a tudomány, az a tudomány, melyet idealismus nélkül művelni nem érdem, de merénylet.

Hány igazi tudós él nálunk szük kenyéren, senki által sem biztatva, sőt a közönyösség sulya alatt előbb-utóbb megtörötten? A nagy világ nem veszi észre, mert melegség nélküli csillogó fénynyel kápráztatja el szemét az a tömeg, mely pajtáskodásból a leghitványabb kompillátorokat is az egekig magasztatja, míg a szegény tudós munkáját kicsinylőleg megmosolyogja. S ha ez a szerény munkása a tudományok végre türelmét veszve leleplezi a szellemollózókat, lelkiismeretlen kompillátorokat, a klikk összeszalad és egész özönével zúditja a legélesebb építetionokat, annak a fejére, ki a tudományos munkákban eredeti és nem kopott eszméket szeretne látni feldolgozva.

Ne csodálkozzunk tehát ily viszonyok közt, ha a tudományt idealisan művelőknek kedve elmegy a munkától látva küzdelmeik sikertelenségét és azt, hogy álmatlan éjjeleik becsületes munkája nem talál elismerésre. Mert ne feledjük, hogy még a legszerényebb tudóst is elkészeríti az, ha nem akarják észrevenni és eszmekincseit kevesebbre becsülik a klikk rendszer tagjainak közönséges váltópénzénél.

Szűnjék meg tehát az irodalmi stréberség és akkor nem ér bennünket a szégyen, mely most pirt kerget arcunkra egyrészt, míg másrészt a klikk rendszer leonulásával kedvet

T Á R C Z A.

Az álarczos bálban.

Irta: Vértesy Arnold.

Fiatal vidéki ügyvéd voltam, — beszélte Tárnoky Géza barátom, — mikor egyszer valami pörös ügy miatt föl kellett mennem Budapestre. Így ismeretlen unatkozva barangoltam egyik utcából a másikba, meg-megálltam az utcasarkokon s olvastam a falragaszokat, azon gondolkozva, hol töltsém az estét.

Arra határoztam magamat, hogy a redouteba megyek az álarczos bálba. Ki tudja nem kinálkozik-e valami érdekes kaland?

Még akkor nőtlen ember voltam, de már tudtam, hogy az az arany szabadság nem sokáig tart. Egész rokonságom minden kigondolható raffineriával azon dolgozott, hogy valami módon bele kerítsen a házasság hálójába s minthogy könnyű Katót tánczra vinni, biztos lehettem, hogy nem kerülöm ki sorsomat. Az igazat megvallva, már ki is szemeltem a magamnak való leányt s félig meddig már völegény számba mentem. De az ember épen ilyenkor szeret kiugrani s élvezni, a meddig lehet, a fiatliságát.

Néhányszor már végig mentem a nagy

termen, anélkül hogy egy érdekes maszkkal találkoztam volna. Mondhatom, hogy így egyedül ödöngeni az idegen sokaság közt nem volt valami nagy mulatság. Körültem zsi bongtak, tologtak, néha egy-egy pillantást vetett reám valamely maksz, de nem nagy kedvem volt megszólítani s odább surrant.

Egyszerre egy égszinkék domino öltött szemembe. Ez már kedvemre való lett volna. Minden mozdulatából kilátszott hogy fiatal lányka. — Félénken simult társához, aki fekete selyem dominoba volt öltözve s aki már gyakrabban járhatott itt, mert sokkal bátrabban viselte magát.

Ugy vettem észre, hogy másoknak is föltűnt a szép női pár, s a férfi sereg utána iramodik; de ők szöknek az urak elől, a kik megszólítják. Én azonban be akartam bizonyítani, hogy nincs bennem semmi vidéki bátortalanság s egyenesen utjokat álltam.

Megszólítom őket. Az égszinkék domino nem felelt, de a fekete ruhás felelt helyette. Azt hiszem, kissé ostoba és együgyű beszéd lehetett, amit folytattam, mert a fekete dominoból kitért a pajkos kaczagás és arra az égszinkék is fölbátorodott s meg mert szólalni.

Megengedték, hogy körül kísérjem őket

a termen. A mint így haladtunk egy darabig hármassával, előmbe fordul egy középkorú uri ember, akit félig meddig még fiatal embernek is lehetett volna nevezni, ámbar azt hiszem, hogy az a szép fekete bajusza festett volt.

Minden tekintőre nélkül oda lépett hozzánk s karját nyújtotta a fekete dominonak:

— Ahá, megtaláltalak. Nos szabad most a vacsorához kísérem.

— Szabad, — viszonzá a fekete domino büszkén, — ha tudom, ki az, aki vacsorához kísér.

Láttam, hogy a fekete bajuszos ur egy, kissé megzavarodott. Nem felelt rögtön, mintha nem nagy kedve lett volna nevét bevallani; minthogy azonban az egyenes fölszólítás elől kitérni nem lehetett, hát némi habozás után bemutatta magát:

— Tárnoky Géza vagyok.

Meglepetve tekintettem rá, amint saját nevemet hallottam ajkairól.

— Engedelmet kérek, — szóltam, — hogy tetszett mondani?

Arrogáns módon nézett végig rajtam, de aztán mintha kissé mégis meghökkent, volna halkabban ismételte:

— Tárnoky Géza.

Bámulva álltam ott. Nem tudtam tréfa

fognak kapni a valódi tudósok is, kiknek eddig nagyon szűk marokkal adták az elismerést.

E rendszerváltozás kettőt fog eredményezni, először: tudósok és nem kenyérhajászó tudákosok fognak dominálni és másodsor: virulni fog az a tudomány, melynek előbbrevitelére egy Semsey Andor százezrekkkel áldozott megtakarított vagyonából.

— **Belföldi hírek.** (Vasvármegye virilisei.) Vasvármegyében a legtöbb adót Erdődy Ferencz gróf fizeti. Évi adója 33,590 irt 47 kr. — (Uj földmives iskola.) Békésmegye elhatározta, hogy Csabán földmives iskolát állít. — (Millenniumi festmény.) Hevesmegye a millenniumra megfesteti Eger várának védelmét. — (Magsürgetett interpelláció.) Péchy Tamás legközelebb megsürgeti a kormány választását a romániai buza behozatala tárgyában. — (A büntető törvény módosítása.) Szilágyi Dezső volt igazságügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett be az év elején a büntető törvény módosításáról. Ezen javaslatot most Erdélyi igazságügyminiszter kiegészítettetni rendelte el. — (A király Zágrábban.) A király látogatására a horvát fővárosban nagy előkészületeket tesznek. Fiume városa deputációt meneszt Zágrába, míg szerfelett érdekes hírként a horvát kormánykörökben az van elterjedve, hogy nemcsak az egész magyar kormány lemegy Zágrába, de a magyar parlament is negyven tagból álló küldöttséggel lesz képviselve. — (Zelenka Pál főrendiházi tagsága.) Zelenka Pál ág. ev. püspök főrendiházi tagsága megszűntnek tekinthető, a mit Bánffy Dezső báró miniszterelnök tegnapi kijelentése is bizonyít. Zelenka Pál utóda a főrendiházban, mint már említettük, — Müller Frigyes szász püspök lesz.

— **Külföldi hírek.** (Pasteur a ravatalon.) Pasteur a ravatalon félszázezer ember nézte meg. — (Attéró herceg.) Boris herceg a jövő héten tér át a görögkeleti vallásra. — (Vilmos császár a csárnánál.) Moltke ezredes, ki a csárnak Vilmos császár levelét adta át, egy képet is vitt a csárnak, melyről a levélben is van szó. A kép allegoriában ábrázolja azt a különbséget, melyet európai és kelet-ázsiai kultúra közt van.

ez vagy valóság? Igazán úgy híjják azt az idegei urat? Vagy valami régi ismerősöm a kire már nem emlékszem, akar így megtréfálni?

— Tárnoy Géza ügyvéd? — kérdeztem másodsor is.

— Igen Tárnoy Géza ügyvéd.

— Debreczenből?

Egész vakmerően a szemem közé nézett:

— Igen, Debreczenből.

— No ez már mégis sok gondoltam magamban.

Hát még mikor felém fordult s azt kérdezi:

— Hát nekem kihez legyen szerencsém?

Kissé félre vontam s halkán azt mondom neki:

— Most már uram elég legyen a tréfából. Tessék megmondani az igazi nevét.

Még erre sem hagyta el a vakmerősége csak úgy félvállról felelt:

— Megmondtam már.

Megmaradt a mellett, hogy ő Tárnoy Géza ügyvéd Debreczenből.

— Már pedig az aligha lesz, — viszonozám, — mert az én magam vagyok.

Nosza most ijedt meg az én emberem:

— Ezerszer bocsánatot kérek. Ha tud-

(Richard érsek levele.) Richard érsek bő tartalmu levelet intézett a köztársasági elnökhöz, melyben azt kéri, hogy az egyházi adó a törvény és az egyenlőség szerint módosíttassék. — (Lázongó örmények.) Konstantinápolyban az örmény dulakodásokban a törökök vesztesége 7 tiszt, 45 ember; az örményeké sokkal nagyobb. Az örmények az utolsó időkben erősen fegyverkeznek; revolvereik angol gyártmányok.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 3.

A főrendiház egy rövid ülést tartott ma, melyet alig tudtak a méltóságos főrendek megtartani, mivel hiányoztak az elnökök. Szilágyi Dezső és Károlyi Tibor gróf betegek, Vay Béla báró pedig uton van. Hoszas keresés után végre Zichy Ferencz gr. tárnokmestert megtalálták, ki meg is nyitotta az ülést.

Az elnöki előterjesztések után, a püspöki tisztéről lemondott Zelenka Pálnak ügye keltett kisebb vitát, melyet azonban gyorsan elvégeztek kimondva, hogy a lemondott Zelenka a főrendek névsorából törlendő.

Ezután az elnök betérjeszti Odeschalechi Gyula herceg halálát, indítványozva a szokásos jegyzőkönyvi részvét kifejezését.

Az izraeliták reczepeziójáról szóló törvényjavaslatra vonatkozólag jelenti az elnök, hogy azt a képviselőház a főrendek módosításával elfogadván, az a legfelsőbb szentesítés végett a király elé fog terjesztetni.

Az ügyek letárgyalása után az elnök pont 12 órakor az ülést bezárta.

Irodalom — Művészet.

* **Az Otthon estélye.** A budapesti Otthon írók és hírlapírók köre tegnapelőtt estélyt adott ama külföldi hírlapírók tiszteletére, kik mint a nagy világlapok bécsi levelezői, lejtettek megtekinteni az ezredéves kiállítás nagyarányu előkészületeit.

Az estély alaphangját Bánffy Dezső báró miniszterelnök adta meg a ki nemcsak, hogy megtisztelte az Otthont látogatásával, de rendkívüli szeretetreméltóságával és szívélyes közlékenységével olyan vonzóvá tette

az egész estélyt, hogy az minden jelenlevőnek bizonynyal sokáig megmarad az emlékezetében. Ő volt a legkorábban érkezettek egyike is. Nem sokára megérkeztek a többi miniszterek is: Perczel Dezső belügyminiszter, Wlassics Gyula kultuszminiszter, s kissé megkésve megérkezett Dániel Ernő kereskedelmi miniszter is. — Mindhárom kegyelmes ur, hasonlóan a kormányelnökhöz, annyi szívélyességet tanusított az Otthon tagjai és vendégei iránt, hogy a pompás estély az első pillanattól kezdve az utolsóig teljességgel fesztelen és derült volt, — telve pompás és följegyzésre méltó mozzanatokkal.

Jókai Mór gyengékedése miatt nem jelenhetett meg az estélyen és levelet írt a tárgyban Kenedi Gézához

Kenedi Géza német fordításban fölolvasta Jókai Mórnak következő, hozzá intézett levelét:

Kedves barátom!

Vigasztalhatatlan vagyok, hogy a mai vacsorán köztetek meg nem jelenhetek; de komolyan beteg vagyok; éjjel mindig köhögök s orvosilag meg van tiltva minden kimenés. Tíz órán túl már nem vagyok élő ember, ahogy az Alkorán mondja: „a ki aluszik, az nem él.” Azonfelül buta is vagyok: se enni se gondolkozni nem tudok, se a gyomrom, se a fejem nem emészt. A memoriám is elhagyott. Az összes klasszikusoktól csupán a Szél Gáspárnak a versére emlékezem, a mely csupa „u” magánhangzókat tartalmaz: „Ugy mul rut hurutunk, burkusul utczu futunk” ezt pedig németül nem lehet reprodukálni.

Azért kérek, add át legforróbb üdvözlétemet a mi kedves vendégeinknek: ádjja meg őket a magyarok Istene, a míg a németek Istene szüaidőt tart.

Téged pedig szeretettel köszöntelek

igaz hived

Dr. Jókai Mór.

A bécsi hírlapírók csak ma utaztak vissza.

* **A Semsey-pályázat eredménye.** Hat évvel ezelőtt 100,000 forintot adott át Semsey Andor Hajdúvármegye első virilistája az akadémiának azzal, hogy abból pályadíjakat tüzzön ki Magyarország archeológiájára, történetére, földrajzára, közgazdaságára, geológiájára, mineralogijájára, flórájára és faunájára. Ez év szeptember 30-án járt le a titkos pályázat, a melyre csak a történetre, archeológiára, botanikára és földrajzra érkezett be pályamű. A többi hat tételre pályamunka egyáltalán nem érkezett.

meghálalom még valaha. Kérem, esedezem, hallgasson.

— Ugyan mit susognak oly sokáig? — kiáltott reánk a fekete dominós maszk.

— Bocsánat, — szölt az én nevem jogtalan viselője, — egy régi kedves jó ismerősömrre találtam itt.

S karon fogva vezetett vissza a hölgyekhez.

— Nagy Ödön, — mutatott be nekik, megragadva a legelső nevet, a mi eszébe jutott.

Még mindig szorongatta a kezemet s fülemben sugta:

— Az Isten áldja meg el ne áruljon.

Megszántam a nyavalygót s hallgatagon elfogadtam a reám tuszkolt nevet, ámbár magamban boszankodtam ezen az arczátlanúságon, hogy valaki fölveszi a nevemet, mert hirtelen nem jut más az eszébe s az én nevem alatt indul kalandokra.

No hiszen várj csak, te alattomos gonosztevő, a ki három felnőtt leánynak az apja vagy s mégis itt csavarogsz az álarcos bálban és vacsoráztatod a hölgyeket, megérdemled, hogy visszaadjon neked a kölcsönt, — gondoltam magamban.

De csak hallgattam s bementem velők vacsorálni. Mert természetes, hogy ez a vén semmirevaló csak nem eresztette el a régi

tam volna... igazán nagyon restellem. Bocsánom meg, kedves kolléga.

S bemutatta magát, hogy ő Serényi Andor ügyvéd és országgyűlési képviselő.

A nevét ismertem. Valami levelezés folyt köztünk nemrég egy pörös ügyben.

— Azt akarja bérdezni, ugy-e, kérem — szölt melözve kérdésemet, — hogy miért titkoltam el saját nevemet s miért vettem föl az öné? Igazán nem tuom, hogy miért jött az ön neve eszembe, de látja, kedves kolléga ur, mikor azok a hölgyek a nevemet kérdezték, hirtelen... abban a zavárban... ezerszer bocsánatot kérek... nem akartam semmi rosszat... igazán nem akartam semmi visszaélést. De tetszik tudni, vanuak olyan körülmények... családos ember vagyok, három nagy felnőtt leányom... Ugy-e nem haragszik, kedves kolléga ur?

Kezemet szorongatta és úgy könyörgött ne árulj m el. Mit mondana a felesége, a három nagy leánya, ha megtudnák.

— Kolléga urnak egészen más, kolléga ur fiatal ember, kolléga urnak szabad. Kolléga urnak senki sem paraacsol. Es ha megtudják is, hogy álarcos hölgyekkel mulatott hát kinek mi gondja rá? Az isten áldja meg, kedves kolléga, el ne áruljon. Szörnyen restelném ezek előtt a hölgyek előtt is. Neveltség tárgyává lennék. Kedves kolléga

— Kolléga urnak egészen más, kolléga ur fiatal ember, kolléga urnak szabad. Kolléga urnak senki sem paraacsol. Es ha megtudják is, hogy álarcos hölgyekkel mulatott hát kinek mi gondja rá? Az isten áldja meg, kedves kolléga, el ne áruljon. Szörnyen restelném ezek előtt a hölgyek előtt is. Neveltség tárgyává lennék. Kedves kolléga

— Kolléga urnak egészen más, kolléga ur fiatal ember, kolléga urnak szabad. Kolléga urnak senki sem paraacsol. Es ha megtudják is, hogy álarcos hölgyekkel mulatott hát kinek mi gondja rá? Az isten áldja meg, kedves kolléga, el ne áruljon. Szörnyen restelném ezek előtt a hölgyek előtt is. Neveltség tárgyává lennék. Kedves kolléga

Október.

Irtá: *Kaczér Vilmos*. Budapest. Singer és Wolfner kiadása, Ára egy forint 20 kr.

Debreczen, október 4.

Egy igen csinos kiállítású kis könyvet kaptunk ma a *Kaczér Vilmos* novellás könyvét: az *Október*-t. Egy kis könyv a melynek címe ép oly szokatlan: a milyen hangja. Egy fiatal ember könyve ez, a ki nagyra készült és minden teljességével teljes ambícióval irt, — hogy ez mindenütt nem sikerült neki az megszokott dolog.

Kaczér Vilmos igen fiatal ember, fiatal a lelke, fiatal a tolla s erősen hatnak rá a legesekélyebb impressziók is, és így akaratlannul reminiscenciákat véünk feltalálni a kötet darabjaiban.

A könyvben leginkább az újságírás lázas munkája, a gőzös, idegzsongító redakcionális élet van festve meglehetősen élénk, sőt kábító színekkel. A *dalok vége a Hajnal a Három testőr*-ben a bevezető *Október* egy-egy *gondos gyorsasággal* odavetett kép abból az életből, mely flott és szeretelméltóan könnyelmű: a bohém világból.

Hallottunk *Kaczér Vilmos*ról már azelőtt egyet-mást s kíváncsian vettük kézbe a miniatűr könyvecskét, mely csinos kiállításával és kellemes tartalmával kapós lesz a könyvpiacra. Ha ez a kötet nem is nyerte meg tetszésünket egészen, megvan az a reményünk, hogy *Kaczér Vilmos* fejlődő éveivel fog fejlődni s végleg lemond arról az izgalmas kábító hangulatokról, melyeket már annyira kihasználtak előtte, s melyek módteltettként koptatták.

A könyvben nincs egy világos hangulat, nincs benne egy csipetnyi józan impresszió: gázfény, perzselő szerelem, abszint: egy adag kóbortamáskodás, keserűség és élet unalom, halavány éjszakák, pirkadó, nedves hajnalok, aszfalt, mely hangulatokat szül: egy nagyobb adag *Ignótusból*, *Ignótusból*, a ki még maga is kezdetén van pályájának, és kariert nem csinált abszolúte csak a reklám soroktan.

*Kaczér Vilmos*nak őszintén tanácsoljuk válasszon más mestereket. Az *Októbert* egyébként érdemes elolvasni. *Rezeda*.

Megtámadott anyakönyvvezetők.

— Saját tudósítónktól. —

A rózsahegy-i néppárti gyülekezésnek, melyet Esterházy Miklós Mórincz gróf rendezett, érnek már a gyümölcssei. Az a módnélküli izgatás, amelyet a néppárti urak célul tűztek ki maguknak, elcsavarja egyes kisebb ellentállási képességgel bíró emberek fejét s oly tettekre vezet, aminőknek hírt, Alsó-Kubinból táviratozzák.

A rózsahegy-i gyűlésen Esterházy gróf kijelentette, hogy még koporsójukra sem szabad addig koszorút tenni, míg az átkos egyházi politikai törvényeket meg nem változtatták.

Nem csoda tehát, ha akadnak oly radikális ultramontanok, akik nem győzik megvárni, míg törvényes uton változtathatnának a törvényeken, hanem törvénytelen, erőszakos módon törekednek arra.

A felső-magyarországi nép derék, becsületes és jóhiszemű.

Erre alapítják tervüket a lázítók, a néphiszékenységre spekulálnak s nem törődve a következményekkel, hallatlan tettekre csábitják azokat.

Alsó-Kubinból táviratozzák, hogy két árvamegyei község lakossága ma fornálisan föllázadt az anyakönyvvezetők ellen.

Berontottak a hivatalos helyiségekbe, széttepték a könyveket és kiűzték az anyakönyvvezetőket.

Tették pedig mindezeket káplánjaik izgatására. A maga esztől, ez a nép, ily esztelenségre nem vetemedik.

A megtámadott anyakönyvvezetők azonnal értesítették a szolgabírói hivatalt, amely sürgősen intézkedett az iránt, hogy az anyakönyvvezetők, ha kell, karhatalommal is visszahelyeztessenek s egyúttal a tetten ért lázító káplánokat lecsukták s ellenük a törvényes eljárást megindították.

Színház.

* *Mi történt az éjjel?* Tegnap este a színházban másodszer ezt az élénken ostoba énekes *vigjátékot* (?) adták. Az előadás úgy folyt le mint tegnap, azzal a különbséggel, hogy újabb *Német János* igyekezett nagyobb odaadással játszani. Tapolczait hirtelen betegsége miatt *Rózsahegy-i* helyettesítette. ki annyira a mennyire igyekezett legalább a szövegben hibát nem csinálni, miután a szerepet csak a délutáni órákban bízták reá. *R.*

* **RÖVID HIREK.** *Tamóra.* A Magyar Királyi Operában ma este, a királyi névenapjának előestéjén *Tamóra* című négy

felvonásos dalmű kerül színre, melynek szövegét dr. *Váradi Antal*, zenéjét pedig *Elbert Imre* volt operai korrepetitor és zeneakadémiai segédtanár irta. A dalmű 1891. óta bevert fókban, s előadásra csak most kerülhetett. Ez igen jellemző körülmény. — A budai szinkörben tegnap este *Budavár bevétele* vel zárták be zsufolt ház előtt a szezon. *Krecsányiék* mellett szép tüntetést rendezett a közönség. — A *Takácsok*. Egy könyvatos újság azt a hírt bocsátotta világgá, hogy a belügyminiszter az összes vidéki színpadokon eltiltotta a *Takácsok* előadását. Kétkedve fogadtuk a hírt, amely a mi liberális napjainkban elég valószínűtlennek hangzott. A hír nem is maradt alapos, mert épen tegnapelőtt adták a *Takácsokat* Pápán. A *Takácsok* előadási jogát *Tiszai* színiigazgató is megszerezte. A *darab valószínűleg még e hónapban színre kerül Debreczenben is.* — *Kilenczven éves színész.* *Kelley asszony* Angolország egyik legnagyobb művésznője, november 22-én tölti be *kilenczvenedik* évét. Huszonöt év előtt vonult vissza a színpadtól, de most születése napján újra megjelenik majd a Lyceum-színházban az ő tiszteletére rendezendő díszelőadáson. Ha nem volna képes szerepet eljátszani, költeményt fog szavalni. Igen jelentékeny összeget gyűjtöttek számára de mint hogy elég jómódu, a pénzt jótékonycziára fogja fordítani.

Törvényszéki csarnok.

Nincs többé engesztelhetetlen gyűlölség.

— A debreczeni tábla ítélete. —

— A *Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától —

Debreczen, október 4.

Szeptember 30-dikával a könnyelmű elvadások korszaka is bezárult. A megunat házasság felbontására leggyakrabban felhozott ok: az engesztelhetetlen gyűlölség ki van törölve az 1894. évi XXXI. törvényczikkelyből. Házasság felbontását kereső hitvesársak ezentúl ha még egyszer annyira kiállhatatlanoknak tartják is egymást, — ellenszenv és gyűlölet legmagasabb fokán is, — nem lesz elég a bíró előtt arra, hogy bárkit is feloldozzon a házasság türetetlen rabigája alól. Ezentúl tehát vagy nagyon de nagyon szeressék egymást a házaspárok; vagy ha kin, gyötrelm, elviselhetetlen teher az együtt élés, igazi nagy oknak kell történnie, hogy felbontható legyen a házasság, például hűtlen elhagyásnak, házasságtörésnek.

jó ismerősét, akit ily véletlenül talált föl s magam sem akartam elhagyni a kék dominót a ki nagyon kedves fiatal leányka volt s kardalosnő a népszínházban ép ugy mint társa, a fekete domino is.

Együtt vacsoráltunk s a képviselő ur igen nagylelkű volt. Egymásra hozatta a pezsgős palaczkokat s különösen nekem töltögetett sűrűn, mintha le akart volna kenyekezni, hogy hallgassak ám igazán, ne áruljam el.

Természetes, hogy én sem hagyhattam magamat. Csak nem fog engem ez a vén hunczut a pezsgőjével megvásárolni. Hozattam hát én is egymásra a pezsgős palaczkokat s olyan vetélkedést vittünk végbe, hogy nem tudom, milyen állapotba jutottunk volna, ha a mi két kis vendégünk végét nem szakítja a kocczintgatásnak.

— Most már haza megyünk — mondta a nagyobbik, a fekete dominós.

Hába volt minden kérés, marasztgatás.

— Hát engedjék meg, hogy haza kísérjük, — könyörgöttünk nekik.

Tiltakoztak:

— Ohó! Majd máskor.

— Legalább a kapuig.

— Semeddig.

Kérlelhetlenek ma adtak.

— No édes czimborám, — szólt a képviselő hosszúra nyúlt ábrázattal fordulva felém, mert már akkor megittuk a pajtás poharat.

Keserű csalódás volt ez, hogy ott hagynak bennünket a faképen. De az én új barátom, a ki bossusan harapdálta szép fekete bajuszát, annyira bamba arcczal állt ott erre a váratlan fordulatra, hogy lehetetlen volt nevetés nélkül reá nézni.

Én azonban úgy véltem, hogy még ez nem elég büntetés az öreg himpellérnek s bucsuzás közben a mint elváltunk a két jókedvű fiatal leánytól, az a maliciózus ötlettem támadt, hogy ha ez az ember fölvette az én nevemet, én meg fölveszem az ő nevét. S oda sugtam a kék dominónak:

— Nem akarom, hogy áloév alatt ismerjenek. Barátom nem mondja meg az igazi nevemet. Én Serényi Andor képviselő vagyok. Nőtlen ember, — tettem hozzá.

Gyöngéd kérésorítás jutalmazta meg őszinteségemet s a kékruhás kis szőke megmondta lakását is a hol a mamájával lakik. A mama is örülni fog, ha szerencséjük lesz hozzám. A papa vasuti tisztviselő volt, de már öt éve, hogy meghalt. Hárman vannak gyerekek, egy fiu, két lány. Látogassam ám meg igazán.

Nekem azonban már másnap haza kellett

utaznom. Hetek múltak, aközben véglegény is lettem s a kis szőke kardalosnőt egészen elfelejttem. De egyszer, amint ismét föl kellett jönnöm Budapestre, az utcán találkoztam Serényi Andorral.

Előbb úgy vettem észre, mintha ki akarna térni előlem, hanem aztán mégis csak felém jött s megállt velem egy pár szóra.

— Emlékszel arra a két kis hölgyecskére az alarczos bálban? — beszélte bosszusan. — No hiszen szép mulatságot csináltak nekem. Az ördög tudja, hogy szimatolhatták ki az igazi nevemet. Egyszer csak levelet kapok tőlük, melyben jegyet kérnek a képviselőház karzatára s a levelet úgy írják alá a kis cs csik, hogy Tilda és Róza. De még ez nem elég, hanem az a Róza még arra is emlékezett, hogy nem tartottam meg az ígéretemet s nem látogattam meg őket. A maró tudta, hogy várnak.

Nagynehezen birtam elfojtani nevetésemet.

— De hisz ez még nem nsgy szerencsétlenség, — szóltam.

— Persze hogy nem, — viszonzá savanyu ábrázattal a képviselő; — de mikor a levél a feláségem kezébe került! Na hiszen gondolhatod.

Gondolhattam. De mikor elváltunk, magamban mégis az mondtam:

— Ugy kell neked.

Engesztelhetetlen gyűlölet többé nem számít. Pedig eddig protestáns válópörök kilenz tízedrészénél ez a valóban könnyű ok szerepelt, a minnek egy jó oldala volt csupán: sok kinos botrányt el lehetett takarni vele.

Mégis azt híresztelik, azzal izgatnak sokan az ellentáborból, hogy az új házasságjog lazábbá teszi a házasság életét.

Mihelyt a férj megújja feleségét, akkor csaphatja el, mikor neki tetszik s vehet magához másik asszonyt feleségül.

Ezt a bazugságot agyon czáfolja sok mások között a debreczeni kir. ítélőtábla végzése is, melylyel visszautasította — mint már tegnap röviden megírtuk — mindazokat a válópöröket, melyekben az első foku bíróság engesztelhetetlen gyűlölség alapján hozott ítéletet.

Elvi jelentőséggel bíró határozat ez, melynek érdekességét emeli az a körülmény is, hogy szakkörökben, bírák és ügyvédek között eltérő vélemény forgott fenn arra nézve, mi történjék az ez idő szerint folyamatban levő válópörökkel, az első vagy másodfokulag elintéztet válási ügyekkel.

Kétféle nézet küzd egymással. Kiváló jogtudósok, pl dr. Márkus Dezső a házassági jogról szóló kézi könyvében és Stehlo Kornél a házassági perekbeli eljárásról szóló munkájában azt vitatták, hogy ezek a válóperek nem az eddigi törvények, hanem az 1894. XXXI. t.-cz. alapján bírálandók el. Sőt a kuria maga is ezen nézet felé látszik hajolni azon eljárása következtében, hogy az október 1-jét megelőző napokon gőzerővel hajtott keresztül annyi válópört, amennyit csak tudott.

Ezzel a nézettel ellentétes állást foglal el az Ügyvédek Lapja szeptember 21-diki számában dr. Ság Manó budapesti ügyvéd, ki az új törvény szellemével össze nem egyeztetőnek tartja a fentebbi felfogást, mely szerinte méltánytalan, tu'szigoru és igazságtalan intézkedésekre vezetne.

A liberális törvények átmenete nem lehet — ugymond — illiberális.

Ebből kiindulva úgy gondolkozik az idézett újság cikkírója, hogy az egyházi bíróságoktól átteendő perekben az új törvény az irányadó; azon perekben pedig, melyek protestáns házasságok valamint zsidóházasságok között az amugy is illetékes törvényszék előtt már folyamatban vannak, a kereset megindításakor jogszabály szolgál alapul.

A debreczeni kir. ítélőtábla egészen más felfogásból indult ki, midőn október hó 3-án több hozzá felebezett válópört Széll Farkas tanácselnök előlétele és Sárói Szabó László bíró referálása mellett tárgyalás alá vett.

Beható eszmecsere után ugyanis azon álláspontra helyezkedett, hogy az 1894. évi XXXI. t.-cz.-nek visszaható ereje van azon válóperekre nézve is, melyek a korábbi törvények uralma alatt első foku bírói ítélettel ellátottak ugyan, azonban csak az új házassági törvény életbelépése, október 1. után kerülnek másfoku elbírálás alá.

A mennyiben tehát az új törvény 148. §-ának végső kikezdése folytán az eddigi törvények elveszítették erejüket és a 139. §. szerint az eddig kötött házasságok az előbbi jogrend alatt létrejött tények miatt csak úgy bontathatók fel, ha azok most is bontó okokat képeznek, hogy tehát a most folyamatban levő bontó perek összhangba hozassanak az új törvény követelményével, — ezeknél fogva a kir. tábla feloldotta az első foku ítéletet és utasította a törvényszéket, hogy új tárgyalás kitűzésével tegye lehetővé, hogy felperes keresetét kijavíthassa és a bizonyítási eljárást kiegészíthesse és azután hozzon újból az új törvényre alapított ítéletet.

Ilyen formán hangzik a debreczeni kir. ítélőtáblának N. G. felperes férj által A. E. alperes feleség ellen indított válópörben hozott végzése, mely a szatmári kir. törvényszékhez fog expediatni.

Azok a válópörök, melyek még október 1. előtt benyújtottak a törvényszékhez, de még elsőfoku ítéletet nem nyertek, — jelen közlemény adatait adó forrásunk szerint — felperesnek szintén visszaadtnak a törvényszék által, hogy keresetét az új törvény követelményeihez idomítsa.

Szóval: engesztelhetetlen gyűlölség ezután nem létezik, — legalább a törvény előtt — nem.

* **Visszavont sajtóper.** Gáspár Imre szerkesztése alatt a Debr. Regg. Újság, ellen H. D. dorogi lakos „Sörsempész H. Dorogon” című közlemény miatt Dr. Bakonyi Samu ügyvéddel sajtóügyi panaszt emelt. Később azonban Harsányi Gusztáv kerületi sajtóügyi vizsgálóbíróhoz maga H. D. visszavonó kérvényt adott be, melyre a vizsgálóbíró 10. 8953. vbsz. végzéssel az ügyet a debreczeni kerületi esküdtszék elnökéhez tette át. — A kir. törvényszék, mint sajtóbíró f. é. szept. hó 26-án tartott ülésében a „Debreczeni Reggeli Újság” napilap ellen folyamatba tett sajtókeresetet, a panaszos fél kérelmére a 10,402. 1895. sz. határozatával beszüntette.

NAPI HIREK.

T á j é k o z t a t ó.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. Az ígató, kiadó-hivatal s az irattár a feleknél felvigasztalásokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és 2 óra közt, vasárnapokon d. e. 11 órakor.

A Gönczy-egyesület „Otthon”-a Keresk akadémiája palotájában.

Zeneestély a „Bika” kávéházban: hétfőn a Magyar testvérek, szerdán Rácz Károly. Az „Angol királynő” szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva an hétfőn, szerdán, s ombaton d. u. 3—6 óra.

Muzéum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Famunkatartás. A közügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig. Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken a haladó csoport.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában. Nyitva minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 órakor.

Ok. 5 és 6. szombat és vasárnap sertés, illetve lóvásár.

— A király nevenapja. Ma délelőtt 9 órakor a rk. templomban ünnepi misét celebrált teljes asszisztenciával Ő Felsőge legmagasabb névünnepe alkalmából Dr. Wolaffka Nándor püspök-plebános. Jelen voltak a rk. iskolák növendékei, a 39-ik gyalogezred teljes tisztikara, a honvéd tisztikar és városunk előkelőségei.

— A polgármester jubileuma. Holnap-hoz egy hétre ünnepli Debreczen város polgársága első tisztviselőjének Simoffy Imrének két évtizedes polgármesterségét és félévszázados közpályán működését. — Az ünnepelés örömeiben részt vesz a vidék és több hajduváros, melyek közgazdasági és kulturális fejlődésében közrehatott több intézmény kezdeményezése, létesítése által a jubiláló polgármester. A polgárság kebeléből alakult végrehajtó bizottság ma délután állapítja meg véglegesen az ünnepelés programját, melyben helyet kér magának városunk társadalmának minden rétege, valamennyi testülete, egyesülete. A városi tisztikar pompás ezüst serleggel ajándékozza meg a nevezetes évforduló emlékére ünneplést fejt. A bili-

kom máttól fogva látható Lőfkovics Arthur ékszerész kirakatában. Az ötvös művészet remek alkotása ez. Dombormivű ezüst talapzaton 70 centiméter magas serleg látható, mely oxidált ezüst, domború virágokkal, cirádokkal, amorettekkel díszítve. A barokstílusú serleg födelén szárnyas géniusz lebeg, mely kezében babér- és cser-koszorút tart, a polgárerények kitüntetésére. Minden díszítés a serlegen kézimunka. A serleg sulya mintegy két kiló. Belül aranyozva van. — Egyik oldalán a következő sorok vannak bevésve:

Németújfalusi

SIMONFFY IMRE királyi tanácsos urnak

polgármestersége 20. évfordulója alkalmából

emlékül

Debreczen szabad királyi város

tisztikara.

1895. október 7.

A szép emléktárgyat a jubileum napján, a polgárság ajándékával együtt fogják át-nyújtani az ünneplő polgármesternek.

— Az új törvényszéki palota felavatása. Az új törvénykezési palota felavatási ünnepélyét, mint ezt már napokkal előbb jelentettük, október 13-án tartják meg. A felavatási ünnepélyre Igyártó Sándor kir. törvényszéki elnök tegnap bocsátotta ki a meghívókat. — Meghívókat kaptak az egyházak, a bíróságok fejei, gróf Dégenfeld József főispán, Simonffy Imre kir. tan. polgármester, Rásó Gyula alispán, a városi tanács, a megyei és városi tisztikar, az ügyvédi és más helybeli kamarák, az összes iskolák és intézetek tanári kara, a tábla területén lévő bíróságok, szerkesztőségek stb. A felavatási ünnepély napján, délelőtt féltizenegy órakor a törvényszéki palota első tanácstermében gyűlnek össze a meghívott vendégek délelőtt tizenegy órakor kezdődik az ünnepség. — Igyártó Sándor kir. törvényszéki elnök diszmagyarban tartja meg ünnepi megnyitó beszédét, a mely után az átadás és az összes helyiségek megtekintése következik. A meghívott vendégek megtekintik a tanácstermet és az elnöki lakosztályt is. A törvénykezési palota elfoglalása és rendeltetésének átadása alkalmából a nevezett napon délután egy órakor a Bika szálloda nagytermében díszbéd lesz, a melyen a meghívott vendégek bizonyára tulnyomó többségben jelennek meg.

— Csillaghullás. A debreczeni 3. honvéd gyalogezred önkéntesei tegnapelőtt érkeztek meg Budapestre, a hol a vizsgát tették le. Általában véve a vizsga jól sikerült. Tizenhat közül kettő bukott meg. Az összes önkénteseket tegnap szabadságot kapták.

— Szerelmi dráma. Mint tegnapi táviratunkban jeleztük szerelmi dráma történt ma hajnalban Kőbányán, a Magyar Részvényserfőzde telepén. Egy jóra való sertőzdei munkás egy önfeléd perczben megölte hozzá hűtlenné lett menyasszonyát. A feltűnően szép leány meggondolatlanul maga hívta fel a vézitetet maga ellen, mivel mit sem törődve az elmebeteg-égre hajlammal bíró ideges természetű völgenyével, kicsagongó, leder életmódját egyre tovább folytatta.

— Károlyi Tibor gróf betegsége. Mély részvéttel értesülünk, hogy Károlyi Tibor gróf, a főrendiház má-odik alelnöke, mohácsai birtokán orbánokban súlyosan megbetegedett. Állapota oly aggasztó, hogy a családtagok mind a beteg ágyához siettek.

— Kérelem. A tiszafüredvidéki régészeti egyesület tisztelettel kéri a Tass és Szabolcs honfoglaló vezérek millenniumis emlékoszló-pára kibocsátott gyűjtőivek tartóit, sziveskedjenek gyűjtésük eredményét, esetleg a gyűjtőivet Miliesz Béla régészeti titkár s pénztárnok címére Tisza-Füredre beküldeni. A szives adományozások legközelebb hirtalpig fogva nyugtáztatni.

— A pestiek kedve napok óta lázfelő, hogy szónép felháboroz az alábbi hall levelezők: A nagy maros n való keresked eljárása lázító szemétszurt a lévő feszület hogy a bíró lép s abban emberek fog feszületet veg bír Scheibner refl-ktált. De a bíró felállót vérü németnel Krisztusra es utódaink, azt le senki em mosolygott, a lepriselőtestü de az ütlegek terembeu tört ott ujhó meg tak kövel, ug menekülni a öríztek Scheib történt semmi valamennyi a

— Ke Tegnep októ sít a barát Derecskén. U lafka Nándor és misét mon reggel 8 órak új leányiskolá pénzen épült kezdeményez

— Pályá államvasutak 19-én 24283 győri m. ki szükséglenő 1600 toana 40 %-os ferromangan, klg fémtisztas nesit szállítas tett. Miről megjegyzéssel zaban való felszerelt ajá a magy kir. gatóságához deni tartozna hó 25-én. A

— A bő borzasztó. So szóra. Mások man mosolyog bezárja őket. Demjéni Lajó Cavargó, gaz most lesz laká vargásért zár

— Egy dr. Wolaffka plébános es áldotta meg a leányiskolát. tartott beszéd elő, hogy a s keiket s kim tesen kell mű Azután Isten mányaikkal h let felállítás János nagyv Lszló apát-k Szabó derec Lollion derec sulyozván a t báuosnak, k járast nem tésithesse, m

— **A nagyvarosi ribillió.** A budapestiek kedvelt nyaralóhelyén Nagy-Maroson napok óta lázas izgatottságban van a nép és félt, hogy szomorú következmények lesznek a nép felháborodásának. Oka a felháborodásnak az alábbi hallatlan eset, melyet így ír le levelezőnk: A csendes és békés természetű nagyvarosi németeket Scheiber Jakab odaváló kereskedő, vagyonos megyei virilista eljárása lázította fel annyira. Scheibernek szemétszert a község háza tanácstermében lévő feszület és nem követelt egyebet, mint hogy a bírót, miután a polgári házasság életbe lép s abban a teremben különféle vallású emberek fognak egybekelni, ennéltojva a feszületet vegye le. Niegreiszt István községi bírót Scheiber első felszólalására nem is reflektált. De miután ez tovább fűzte a szót, a bírót felállott, hangja remegett a nyugodt vért németnek, midőn azt mondotta: Arra a Krisztusra esküszünk, hogy míg mi élünk és utódaink, azt a feszületet onnan nem veszi le senki emberfia! Scheiber gunyosan mosolygott, a mi annyira dühbe hozta, a képviselőtestületet, hogy meg akarták rohanni, de az útlegek elől elmenekült. A tanácsteremben történeteknek híre ment az utcára, ott ujhói megrohanták. Scheibert és hajigálták követ, úgy hogy kénytelen volt futva menekülni a lakására. Az örök egész éjjel őrizték Scheiber Jakab házát s akkor nem történt semmi, de a rákövetkező éjszakán valamennyi ablakát beverték.

— **Kerületi Összgyűlés Derecskén.** Tegnap október hó 3-án tartotta őszi gyűlését a bánd esperes r. kath. kerület papsága Derecskén. Ugyanezen alkalommal dr. Wolaffka Nándor választott püspök szent beszéd és misét mondott a derecskei templomban, reggel 8 órakor, közben pedig felszentelte az új leányiskolát, mely közadakozásból gyűjtött pénzen épült dr. Karsch Lollion plébános kezdeményezésére.

— **Pályázati hirdetmény.** A magy. kir. államvasutak gépgyárának igazgatósága f. hó 19-én 24283 sz. a. az 1896. évben a diósgyőri m. kir. vas- és aczélgyár részére szükségrendő 410 tonna ferromangansilicium, 1600 tonna tükrös nyers vas; 670 tonna 40 %-os ferromangan 20 tonna 75 %-os ferromangan, 200 tonna felpát; — 7200 klg témtiszta alüvünium és 1440 tonna Magnésit szállítására nyilvános pályázatot hirdetett. Miről az érdekeltek kereskedők azou megjegyzéssel értesítettek, hogy a pályázatban való részvétel esetében szabályosan felszerelt ajánlataikat f. év október hó 5-éig a magy. kir. államvasutak gépgyárának igazgatóságához (Budapest Kőbányai ut) beküldeni tartoznak. Debreczen, 1895 szeptember hó 25-én. A kereskedelmi és iparkamara.

— **A börtön.** Oh, a börtön, az valami borzasztó. Sok ember sorvad össze erre a szóra. Mások meg nem félnek tőle és vidáman mosolyognak a kulcsár szemébe, mikor bezárja őket. Mosolygott Pálfi János és Demjéni Lajos is ma, mikor bezárták őket. Csavargó, gazember fiatal fattyak, akiknek most lesz lakásuk egy pár napig, mikor scavargásért zár alá helyezik őket.

— **Egy új iskola megáldása Derecskén.** dr. Wolaffka Nándor v. püspök és expresz plébános esperes tegnap ünnepélyesen áldotta meg a derecskei róm. kath. új elemi leányiskolát. Megáldás után a templomban tartott beszédében élénk vonásokkal adta elő, hogy a szülők miképen neveljék gyermekeiket s kimutatta, hogy a szülőknek együttesen kell működniök a jó szellemű iskolával. Azután Isten áldását kérte azokra, kik adományokkal hozzájárultak a díszes iskolaépület felállításához, nevezetesen: dr. Nógáll János nagyváradi nagyprépost, Palotai László apát-kanonok, Leitgeb Imre és dr. Szabó derecskei lakosokra és dr. Karsch Lollion derecskei plébánosra, különösen hangsúlyozván a tanúgy iránti buzgóságát a plébánosnak, ki semmi fáradságot és utánjárást nem ismert, hogy az új iskolát létesíthesse, melyre már égető szükség volt.

Isteni tisztelet után a bándi és keresi ke rület papsága dr. Wolaffka Nándor elnökle mellett tartotta őszi gyűlését, melynek tárgyát több időszerű kérdés megbeszélése képezte. Távozás előtt a bőkezű főpap 100 frt az az száz frtot adott a tanítónak és tanítónőnek, megígérvén, hogy amint eddig éveken át, úgy ezután is évenként 100—100 frt adományával fog hozzá járulni a tanítónak és tanítónőnek fizetése javításához.

— **Szerkesztő változás.** [A Debreczen című helybeli lap felelős szerkesztését máttól fogva ismét dr. Nagy Zsigmond főiskolai tanár vette át, az eltávozott Polczner Árpád helyett. Gallovich Jenő segédszerkesztői minőségben megmaradt a Debreczennél.

— **Pályázati hirdetmény.** Ezennel értesítjük az érdekelte köröket, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága f. hó 21-én 109320. sz. a. az 1896. év január hó 1-től kezdve egy, esetleg három évre évenként szükségrendő mintegy 500 métermáza csepű illetve 7059 mmáza jutefonál; továbbá mintegy 520 m. máza gyapotfonál; mintegy 350 mmáza tisztított kender és mingy 800 mmáza rézgálicz szállításának biztosítása végett nyilvános pályázatot hirdetett. Az ezen pályázatban résztvenni óhajtok szabályosan felszerelt ajánlataikat f. év október hó 25-éig a magy. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályához benyújtani tartoznak, ahol valamint a kamara irodájában is, a részletes szállítási feltételek megtekinthetők.

— **Helyiségváltozás a városházán.** A hadmentességi adókövető hivatal mai napon helyiséget változtatott a városházán. Az első emeletről, a lépcsőház mellől leköltözött a főkapu alá, abba a szobába, melyben eddig a fogház felügyelő lakott.

— **Esküvő.** Hajdumegye lakosai között tudunkkal dr. Berényi Pál balmazújvárosi orvos volt a legelő, a kinek házassága polgárilag kötött meg. Berényi Pál október 1-én kelt egybe Makón Szöllősi Anna kisasszonnyal, az oda való egyik ev. református lelkész leányával. A házasság kötést Makó város polgármestere mint anyakönyvvezető végezte, Lonovics József főispán Aleskó alispán és több előkelőség jelenlétében. Az új pár a polgári házasság kötés után az egyházi szertartást is igénybe vette.

— **Megrázó eset.** Megdöbentő eset adta elő magát néhány nap előtt a külső Péterfián. Az eset részletei oly megrázók, hogy az ember teste valósággal beleborzad.

Erről a példátlan esetről tudósítónk a következőkben számol be: Egy Jóna Sándorné nevű szegény asszonyt, a ki a Péterfiatevában lakik, ez előtt öt nappal megharapott egy kutya. Az asszony reménybeli állapotban volt, még pedig közel a forduló pillanathoz. Tegnap agyonüjtötték az ebet s megvizsgálás végett bemutatták Szathmáry János városi állatorvosnak, a ki azt felboncolva, a hullán veszettség tüneteit észlelte. Az eredményt aztán bejelentette a rendőrségnek, a honnan megtették az intézkedéseket, hogy a veszettyanus eb által megmart asszony mielőbb a fővárosba, a Pasteur-féle intézetbe szállíttassék. Mikor a rendőrség megbízottja az I. ker. kapitányságtól a marás körülményeire vonatkozólag ki akarta halgatni az asszonyt magát, megdöbbenve hallotta, hogy az asszony már megelőző nap új szülöttnek adott életet s hogy most betegen fekszik. Így a rendkívül beteg asszony egy napos gyermekével oly messze utra nem szállítható. — A rendőrség tétovázva áll meg a beteg ágyánál, mert az infekcióna rendkívül hajlandóságú beteg szállítása az egészségügyi törvényekbe ütközik, ellenkező esetben a oldalról származható következmények miatt felelősség sulyosodik rá. Küönben az intézkedésre befolyással lesz az orvosi vélemény nyilvánítás is.

— **A házasulandók hirdetési tábláján** napról napra több he yet foglalnak el azok a féltives felírott papírlapok, melyek Hymen híveinek egész életre kiható elhatározásáról értesítik a közönséget. — Ma már hét házasulandó pár van hirdetve a városháza oszlopain. — Ezek közül négy tisztán debreczeni házasság; háromnál pedig vidéki anyakönyvvezetők küldték meg ide a hirdetési lapot. A kihirdetett jegyesek között van dr. Hütter (Kálmán) Károly debreczeni orvos, a kinek menyasszonya Beck Matild, Beck Henrik vajdai földbirtokos leánya.

— **Hagyatéki ügy az oltár előtt.** Erdős „házassági“ eset foglalkoztatja most a lipótvárosi köröket. Fél év előtt történt, hogy egy dúsgazdag fővárosi mérnök, aki ismert építkezési vállalkozó volt, elhunyt. Az elhunyt özvegye a hagyatéki ügyek vezetésével egy jónevű fi-kálist bízott meg. Az ügyvéd ur a meghizatást kliensének teljes meglegedésére végezte, ami annál könnyebb volt, mert az elhalt férjnek sem más örökösse, sem pedig rokona nem maradt. A fiskális nagyon gyakran felkereste az egyedül álló özvegyet, hogy eljárása eredményéről beszámoljon és az özvegy mindannyiszor fokozódó szívelyességgel fogadta a fiatal ügyvédet, a minek oka nem annyira a hagyatéki ügy, mint inkább személyes tekintetek voltak. Ügyvéd és kliens között mind melegebb rokonszeny fejlődött ki, a társalgási idő mind hosszabb, a ref-ráda pedig annál rövidebb lett. Az egymást még csak alig pár hónapja ismerő ügyvéd és kliens — ma már boldog pár; esküvőjük ma volt. Ime egy hagyatéki ügy, mely az oltár előtt nyer befolyezést.

— **Bohócztiki.** Nagy mulatságot szerzett Avricourt lothringeni véroskában a cizkusz közönségének „Dummer August“ egyik tehetséges kollegája. Egy francia cirkusz ütötte föl ugyanis sátorát a városkában és mert az előadások nagyon jók voltak, sokan még a határon túlról is átjöttek a cirkusz műsorát élvezni. A napokban egy francia paraszt jelent mag a cirkusz pénztáránál és lefizetve egy jegy árát bement a nézőtérre. De a kék bluzos atyafi ahelyett, hogy nyugodtan viselte volna magát és csöndesen nézte volna az előadást, elkezdett ordítani hogy neki muzsika kell. Le akarták csilapítani, de a paraszt csak tovább kiabálta, hogy neki muzsikáljanak. A közönség a csendháborító eltávolítását követelte, mire megjelent egy rendőr, aki galléron ragadta a parasztot és ki akarta vezetni. A cirkusz clownjai nem engedték ezt és ekkor kitűnt, hogy a parasztnak öltözött „Dummer August“ játszotta el oly mesterien szerepét, hogy még az argusszemű csendőrt is megcsalta. Az imént még bosszus közönség erre természetesen csakugy tartotta a hasát a kacagástól.

— **Milyen lesz a következő tél?** Erre a kérdésre majd csak akkor lehet alaposan felelni, ha a Görland, a Spitzbergák és Nowoja-Semlja közt elterülő tengerek ez évi jogviszonyai áttekinthetők lesznek. Ezt majd csak novemberben fogják tudni, amikor az északsarki kirándulók egyrésze és a halászhajók visszatérnek. Ha a keleti jég Newja-Semljánál nagy, a nyugati jég pedig Görlandnál kicsi, akkor épugy, mint 1892/93-ban tulnyomóan száraz ősz várható rövid eső és lehülési periodusokkal és szigoruan száraz hideg periodusok decemberben és januárban, a rákövetkező tavasz pedig korán száraz meleggel fog beköszöntenü. Ha a nyugati jég nagy és a keleti jég apró enyhe és csapadékokban gazdag telet várhatunk. Jövő hónapban előreláthatólag olyan lesz az időjárás, mint volt 1892-ben meleg, száraz, rövid tartamu esőzéssel és lehülésekkel. 1892-ben október második felében több volt az eső, sőt a német középhegységében és az alpeseken hó is esett, de a hónap utolsó napjai ismét nagyon melegek voltak.

— **Kardos László szönyeg hirdetésére** felhívjuk olvasóink figyelmét.

REGÉNY

Hat napig kerékpáron.

— Utazások egy teáskanna körül. —

Irta: KRÚDY GYULA.

(Folytatás.)

Muki dühösködött is néhány perczig. Hivatkozott a barátságra.

— Ilyen barát! A ki csak a jóban tud barát lenni!...

Erélyesen tartottam azonban magamat.

Kudarcot vallott azonban minden erélyem Mártonnal szemben. Te! Ha ismernéd Mártont, akkor foga mad lenne a világ legléhább ficzkójáról. Kijelentette, ha nem adunk neki hét forint harmincz krajczár előleget, a szemük látára fogja magát főbe löni. Ő olyan szerencsétlen, a sors keze ránehezül és még barátai sincsenek... Egészen elérzékenyedt. Még a köveket is meg tudná indítani ezekkel a mesterfogásokkal.

Márton aztán hálából elmondta azt a történetkét, a mi egyszer az ő atyjával esett meg.

Valahol a vidéken volt akkor a Márton apja (még akkor fiatal volt és üde), a hol összetalálkozott néhány barátjával. Igen kedélyesen töltöttek el este az időt és elfeledtek minden gondjukról. A Márton apja és egy másik barátja együtt háltak. Mikor felmentek a szobájukba, a gyertya kiesett a tartóból és eladt. Koromsötétségre nyitottak a szobába és mindjárt levetköztek. Te! képzeld el, egy ágyba feküdtek mind a ketten. Egyszer csak megszólal a Márton papája:

— Pati.

— No.

— Hal'od...

— Mi baj!

— Valaki fekszik az ágyamban, már itt fekdűt, mikor én jöttem.

— Vigyen el az ördög, de én ágyamban is szuszog valaki.

Néhány pillanatra hallgattak, aztán nyájas hangon megszólalt a Márton apja:

— Izé! Hallja... Kérem! Keljen fel!

Senki sem válaszolt.

A Márton apja most már erőteljesen kiáltott:

— Hallja! Ébredjen fel és takarodjon ki az ágyamból. Én két forintot fizetek ezért a szobáért! Hallja!...

Eredménytelen volt minden.

Mután Péter is elmondta mindezt az ő ismeretlen alvótársának, a Márton papája megszólalt:

— Te Péter.

— No.

— Nekem nem tetszik ez a fogadó.

— Miért?

— Hát ha ezek valami bérencz orgyilkosok, a kik az én életem ellen törtek. Az átkos kormány fogadta fel őket...

(Folyt. köv)

Debreczeni Városi Színház.

Idénybérlet 4. sz.

Páratlan szünet.

Ma pénteken 1895. október hó 4 én.

Leszállított helyárrakkal:

UJ HONPOLGÁR.

Eredeti fővárosi életkép dalokkal, 3 felvonásban. Irta Kövessy Albert. Zenéjét szerzette: Delin Henrik. „Az én nevem Golstein Számi” „Mars couplet” zenéjét írta: Konti József. (Rendező Krémer)

Holnap szombaton 1895. október 5-én

Páros bérletben

Rafiniczka

operette 3 felvonásban.

Szerkesztői posta.

Gr. Frujaosos. Budapest. A levelező lap értelmében fogunk eljárni és a versekből hozunk legközelebb.

Mándoki. Kérésére mi nem adhatunk felvilágosítást, mert a mások szerelmi liesonjaiba elvből nem avatkozunk.

Ladány. X-y. A gyümölcsárúsító kofák legközelebb lezajlandó matinejéről mitsem tudunk. Forduljon egyenesen az ő sátorukhoz. Egyébként jó mulatságot kívánunk.

E . . . F . nek. Z. egyik legtevékenyebb tagja szerkesztőségünknek. Köszöni a szives megemlékezést és azt üzeni, hogy várja az ígért badacsonyt.

Busulok én kis angyalom . . . Önnel együtt mi is búsulunk, mert Ön elég figyelmetlen volt és megszemélt bennünket irgalmatlanul döcögő zöngeményével. Nem akarjuk „kis angyalát” sem elbűsíteni, és azért bús versét a még búsabb feledésnek adtuk át.

Clarisse, Nyiregyháza. Köszönjük a szives megemlékezését. Az az említett barna fiatal ember mosogédszerkesztője a *Debreczeni Ellenőrnek*, R. jegy alatt ír. — Az említett cikket legnagyobb sajnálatunkra nem közölhetjük, mert éppen egy helybeli újság közölte a napokban. Egyébként: béke és gyöngyharmat.

G. N. F. Helyben. Az ígértet?

B. S. Helyben. Nos? — Az ígértet?

Czett. P. D. munkavezetője a *Csokonai* nyomda és kiadó részvénytársaságnak.

KIS LOTTÓ.

— Október 2-án. —

A kis lottó húzásait ezentúl minden alkalommal a leghitelesebb és leggyorsabb tudósítók nyomán közölni fogjuk lapunkban. A tudósításokat minden húzáskor táviratilag kapjuk a *Debreczeni Ellenőr* budapesti képviselőjétől.

Prága 19 80 4 2 11

Lemberg 57 46 62 90 50

N.-Szeben 25 86 65 46 39

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda és kiadó r.-t.

Felölös szerkesztő: **Eötvös K. Lajos**

Főmunkatárs: **Koncz Ákos.**

Nagy szőnyeg raktár

Kossuth utca

Kardos László

üzletében.

Ujonnan berendezve. Széptágas, világos teremben választhatók a legjobb és legszebb fajta, darabos és szalonszőnyegek, butortakarók, ágy és aszalterítők, utazó pokróczok, flaneltakarók, amerikai bőrvásznak valódi angol Ly-noleum és viaszos parquet.

UJDONSÁGOK

az őszi és téli idényre

Divatos női ruhaszövetekben,
Színes selymekben,

Legujabb

díszekben,

Mosó velezekben,

Téli nagykendőkben,
nagy választékban érkeztek

raktárra.

Szabó Lajos fiai

Debreczen Rózs utér.

Tóth Béla

helybeli gyógyszerész ur által leggondosabban előállított, s orvosi karunk legjelesebbjei által megvizsgált és kitűnőnek talált

SÓSBORSZESZT

ajánlom tisztelt vevőim becses figyelmébe.

Tisztelettel

Csanak József.

Szabó

Ágy és asztal terítők

Butorszövetek

flaneltakarók

Pokróczok

Nagyváros

Népszerű

jeszhető

tósi inté

megyére

reczeni

főügy

betöltend

csak oly

részéről, a

let szerz

érzik mag

4000“ jel

berger O

irodájába

ezi utca

zendők.

Szabó Lajos fiai

üzégnél

Ágy és asztal-
terítők,

Butorszövetek

Flanellakarók

Pokrócok

Caschemir

és

Selyem paplanok

Afrique

és lószőr

madráczok.

Nagyválasztékban.

Szőnyegek, függönyök.

Népszerű könnyen terjeszthető **életbiztosítási** intézmény nyolcz megyére terjedő debreczeni

főügynöksége

betöltendő. Ajánlatok, csak oly jelentkezők részéről, a kik nagy üzlet szerzésére képesítve érzik magukat „Tetterö 4000“ jelige alatt Goldberger O. V. hirdetési irodájába Budapest, Váci utca 9. sz. címzendők.

Olcsó virágok.

Van szerencsém a nagy érdemű közönségnek és virág kedvelő vevőimnek tudomására hozni, hogy kertészetemben a szép és gyönyörű szoba növények tulhalmozódva van, a

nagyvásár tartama alatt

mélyen leszállított áron fogom a városház előtti téren eladásra bocsájtani.

Virág csokrokat és koszorukat pontosan és gyorsan készítek. Ezeknek diszes kiállítása általánosan el van ismerve.

Növényeim tökéletes szépségűek és egészségesek.

A Kistemplom bazárjában levő boltomban szívesen szolgálok a kertészet minden ágáról felvilágosítással.

A valódi harlemi jáczint hagymák megérkeztek.

Becsés megrendelését elvárva maradok.

Teljes tisztelettel

Paczelt János

mag és virág kereskedő.

Szédelgő utazó ügynökök.

Bátorkodunk a tisztelt gazda közönséget figyelmeztetni, hogy néhány hét óta Debreczen és vidékének gazdaközönségét s részben iparosait is utazó ügynökök keresik föl, s magukat a Clayton és Shuttleworth gyáros cég képviselőinek, vagy technikai mérnökeinek adják ki. Ezen ügynökök, mialatt különféle hazugságokkal élve, többek közt azal altatják a közönséget, hogy ők a Clayton és Shuttleworth cég megbízásából a bizományi raktárak felülvizsgálására vannak kiküldve; új bizományi raktárak felállításán fáradoznak; s a gazdaközönségtől megrendeléseket s ezek erejéig váltókat igyekeznek felvenni.

Most még idejekorán figyelmeztetjük a gazdaközönséget, hogy ezen utazó egyének, nem a Clayton és Shuttleworth cég ügynökei, hanem

közönséges szédelgők,

a kik e kitünő hírű Clayton és Shuttleworth cég gyártmányait kínálva, azok helyett értéktelen silány vásári árut szállítanak obskurus cégektől mindazoknak, aiktól sikerült megrendeléseket, vagy éppen váltót is kapni.

Különben természetes, hogy a ki a megrendelésnél határozottan Clayton és Shuttleworth-féle gyártmányt kötött ki, másféle gyártmányu gépek átvételére nem kötelezhető.

Ezzel kapcsolatban tisztelettel tudatjuk, hogy Debreczen város és vidéke részére a Clayton és Shuttleworth cégtől egyedül mi alulírottak vagyunk megbízva s ezen cég gazdasági gépeinek elárúsítására Debreczenben egyedül mi tartunk fenn bizományi rakárt.

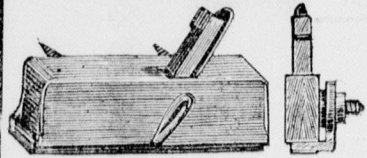
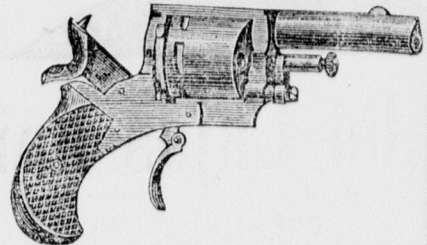
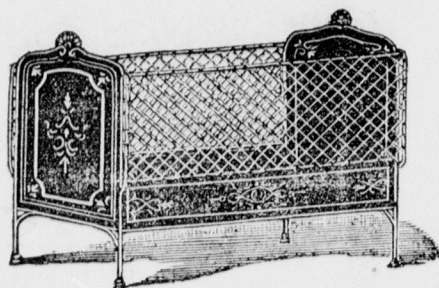
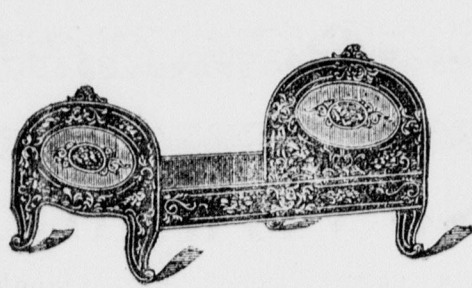
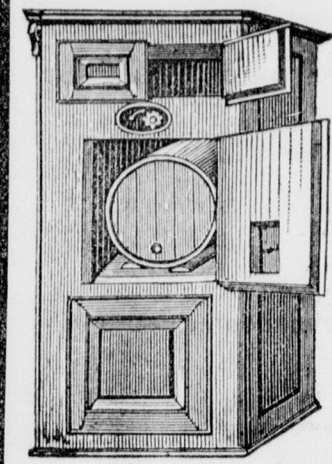
Debreczen, 1895. szeptember hó

Illő tisztelettel

Bauer és Társa

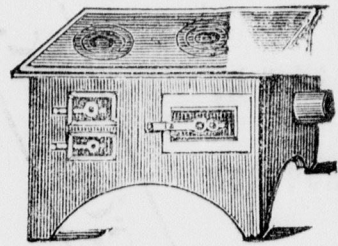
gazdasági gépgyára és kútfurási vállalata,
mint a

Clayton és Shuttleworth cég képviselői.

TÓTH GYULA

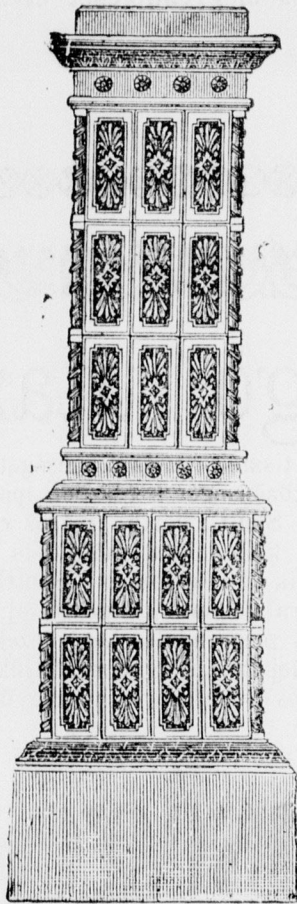
DEBRECZEN,

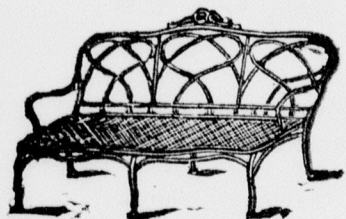
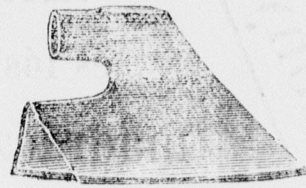
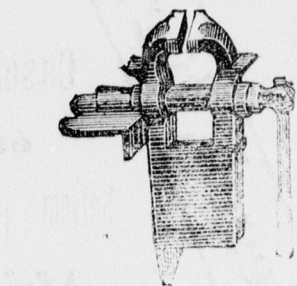
városház épületben, és Hatvan- és fővezák sarkán.

Legjutányosabb bevásárlási forrás vas-, szerszám-, épület és butorvasalás cikkekben, valamint konyhafelszerelésben.

Legnagyobb raktár vasbutorok-, gyermekmekkocsik- fürdőkádak-, és vaskonyhából.

A világhírű Budweiszi porcellán kályhák egyedüli főraktára, a legjutányosabb versenyárak és 5 évi jótállás mellett.

